

ALDONA GRINIENĖ (ŠAUKEVIČIŪTĖ)

**Bibliografinė rodyklė,
dokumentai,
amžininkų prisiminimai**

Lietuvos aklyjų biblioteka
Vilnius, 2009

UDK 888.2-8
Gr-403

Sudarytojas
Valentinas Vytautas Toločka

© Valentinas Vytautas Toločka, 2009
© Lietuvos aklujų biblioteka, 2009

ALDONA GRINIENĖ

PRATARMĖ

Aldona Grinienė (Šaukevičiūtė) (1926 - 1996) - mokytoja, Lietuvos partizanų ryšininkė (slapyvardis - Undinė), politinė kalinė; grįžusi iš tremties, įsidarbino Kauno aklujų įmonėje darbininke. Enkavedistams tardant, buvo žiauriai kankinama, dėl to nusilpo jos regėjimas. Mėgo piešti. Pasakojama, kad ji, būdama silpno regėjimo, Kaune lankė dailės mokyklą, bet dėl nepalankiai susiklosčiusių šeimyninių aplinkybių jos nebaigė. Dirbdama aklujų įmonėje, apipavidalindavo sienlaikraštį. Žmonėms asmeniškai pageidaujant, piešė sveikinimo atvirukus gimtadienių, vardadienių progoms. Kūrė gana brandžius eilėraščius. Jų išliko nedaug. Jos eilėraščių galima rasti poezijos rinkiniuose. Šiaip buvo kukli, simpatinga, inteligentiška moteris.

Aldonos Grinienės, kaip partizaninės kovos dalyvės ir kaip literatės, užmarštyje palikti negalime. Todėl ši bibliografinė rodyklė tam reikalui ir pasitarnaus.

Bibliografinės rodyklės pabaigoje yra priedai:

1. Surastieji Aldonos Grinienės eilėraščiai (žr. 1-me priede Nr. 8, 12, 13, 14).
2. Aldonos Grinienės ranka rašyto eilėraščio kopija.
3. Asmens kortelė, Nr. 155, Aldona Grinienė, d. Juozo...
4. Aldonos Grinienės piešinių rinkinėlis, saugomas Lietuvos aklujų bibliotekos Kauno filiale.
5. Aldonos Grinienės buvusių bendradarbių atsiminimų pluoštelis.

Šią bibliografinę rodyklę padėjo rengti kauniečiai: Stasys Babonas, Zita Klibavičienė, Angelė Narijauskienė, Regina Ratkevičienė, Gražina Siderevičienė, Rūta Telešienė, Henrikas Vainauskas - visiems nuoširdžiai dėkoju.

Dr. Valentinas Vytautas Toločka

Vilnius, 2009 03 01

**ALDONA GRINIENĖ
(ŠAUKEVIČIŪTĖ)
1926 02 11 - 1996 03 13**

Gimė 1926 m. vasario 11 d. Kaune. Mokėsi Kaune. Yra baigusi Kauno Širdiečių gimnaziją, o vėliau mokėsi Kauno mokytojų seminarijoje. Dirbo Žaslių gimnazijoje mokytoja. Po Antrojo pasaulinio karo, 1947 m., už ryšius su antisovietinio pasipriešinimo dalyviais suimta, kankinta, kankinant sutriko regėjimas. Nuteista 10 metų lagerio ir 5 metams laisvės apribojimo. Kalėjo Sibire, Kolymoje. Dirbo sunkius darbus statybose. Tremtyje dar labiau sutriko regėjimas, kuris tolydžio vis silpnėjo.

Iš Sibiro į Kauną grįžo 1956 m. pavasarį ir pradėjo dirbti Lietuvos aklujų draugijos Kauno įmonėje. Čia dirbo iki 1991 m.

Ir jaunystėje, ir tremtyje, ir grįžusi iš tremties, kūrė. Eilėraščius dovanodavo

draugams. Dauguma rankraščių dingo. Jos kūrybą išsaugojo likimo draugai.

LAD dirbdama, kūrė, bet nepublikavo. Tik 1970 m., prišnekinta aklųjų almanacho „Vaivorykštė“ I tomo sudarytojo V. Toločkos, atsiuntė 7 eilėraščius.

Tremtyje rašyti ir draugų išsaugoti jos eilėraščiai atspausdinti 2005 m. Kolymos politinių kalinių eilėraščių rinktinėje „Amžino įšalo žodžiai“.

Nors ir būdama silpno regėjimo, A. Gri-nienė gerai piešė. Darbelius dovanodavo draugams. Pluoštelis išlikusių darbelių perduodamas Lietuvos aklųjų bibliotekos Kau-no filialui.

*Parengta pagal Juozo Valentukevičiaus
„Neregių literatų sąvadą“ (LAB, 2005)*

PIRMAS SKYRIUS

Aldonos Grinienės eilėraščiai

1. Rudeninė puokštė: [daina] / muz. J. Kairio; dainuoja D. Ramanauskienė ir H. Komas; groja LAD Kauno kultūros namų estr. orkestras, vadovas J. Kupstas// Kūrybinės akimirkos: J. Kairio muzikinių kūrinių rinkinys (1963 - 1991), 1969 m. įrašas. - Vilnius: Lietuvos aklujų b-ka, 2005, CD 3, įr.13; tas pat: dainuoja D. Ramanauskienė. - Vilnius: Lietuvos aklujų b-ka, 2000, CD, įr. 8.
2. Rudeninė puokštė: [daina] / muz. J. Kairio; dainuoja D. Ramanauskienė ir H. Komas; groja LAD Kauno kultūros namų estr. ansamblis, vadovas J. Kupstas // Troškimai: aklujų kompozitorių kūriniai /sudaryt. L. Stasiulienė. - 1969 m. įrašas. - Vilnius: Lietuvos aklujų b-ka, 2007, CD, įr. 8.

3. Žiemos vakarą; Gimtinės takelis: eilėraščiai // Radijo laida „Saulėtos akimirkos arba aklųjų kūrybos puslapiai“ /skaito Respublikos nusipelnęs artistas Vytautas Kybartas; į magnetofono juostelę užrašė Valentinas Toločka. - Vilnius, 1969. - Vilnius: Lietuvos aklųjų b-ka, 2007, CD, įr. 5.
4. Svajonė; „Kodėl myliu? - tą vakarą tu klausei...“; Mergaitei; „Aš mačiau tavo pilkas akis...“; Gimtinės takelis; Karių kapuose; Pirčiupio motinai //Vaivorykštė: Lietuvos aklųjų literatų kūrybos almanachas. - Vilnius: Lietuvos aklųjų draugijos I-kla, 1970, t. 1, kn. 1, p. 118-127. - Brailio raštu.
5. Rudenio taku; Karių kapuose; Pasutinė puokštė // LAD įvykiai: [žurn. „Mūsų žodis“ priedas], 1977, Nr. 2, p. 12-14.

6. Rudenio taku; Paskutinė puokštė // Vaivorykštė: Lietuvos aklųjų literatūros kūrybos almanachas. - Vilnius: Lietuvos aklųjų draugijos I-kla, 1980, t. 3, kn. 1, p. 43-45. - Brailio raštu.
7. Rudenio taku; Paskutinė puokštė // Vaivorykštė: Lietuvos aklųjų literatūros kūrybos almanachas. - Vilnius: Lietuvos aklųjų draugijos I-kla, 1980, t. 3, p. 28-29. - Mašinraštis reg. raštu.
8. (Naujametinė vizija), „Šiąnakt sugrįžta visos metų naktys...“ / skaito Rūta Telešienė // Akimirkos gyvenimą puošia: hobi vakaras, skirtas neregijų pomėgiams, LAD Kauno TKN (1983 02 26) /užrašė L. Stasiulienė. - Vilnius: LAD garso įrašų namai, 1983. - Vilnius: Lietuvos aklųjų b-ka, 2007, CD, įr. 7.
9. Tu liepsnok, svajone /skaito Arnas Rosenas // Troškimai: aklųjų kompozitorių ir literatūros kūriniai /sudaryt. L. Stasiulienė. - 1969 m. įrašas. - Vilnius: Lietuvos aklųjų b-ka, 2007, CD, įr. 3.

10. Skiriu žuvusiems kovos draugams // „Mūsų žodis“, 2006, Nr. 5, p. 13; tas pat: Siderevičienė G. Tokie panašūs ir skirtingi: Kauno krašto žmonių portretai. – Vilnius: Lietuvos aklujų b-ka, 2005, p. 132-144.
11. Skiriu žuvusiems kovos draugams; Auka; „Krūtinėj tiek gėlos ir tiek sunkumo...“; Daina gyvenimui; „Seniai darželiai ištuštėjo...“; „Aš žinau, tau liūdna...“; Juk tu sakei... // Amžino įšalo žodžiai: Kolymos politinių kalinių eilėraščių rinktinė. [Prieš pirmąjį eilėraščių yra biografiniai duomenys ir portretinė nuotrauka]. – Kaunas: Naujasis lankas, 2005, p. 111-117.

Surasti eilėraščiai (tekstai)

12. Tik tris kartus po dvidešimt... (žr. pirmą priedą).
13. Vienas didelis kapas. Kiek čia jūsų, broleliai... (žr. pirmą priedą).
14. Toks didelis kapas. Kiek čia jūsų, broleliai... (žr. pirmą priedą).

15. Aldonos Grinienės balsas.

Akimirkos gyvenimą puošia: hobis vakaras LAD Kauno TKN 1983 02 26 [A. Grinienė prie savo piešinių parodėlės atsakinėja į Stasio Babono klausimus] / [Garso įrašas, užrašė L. Stasiulienė]. - Vilnius: LAD garso įrašų namai, 1983. - Lietuvos aklujų b-ka, 2007, CD, įr. 7.

ANTRAS SKYRIUS

Apie Aldoną Grinienę rašoma

16. Abromavičius, S. Didžiosios Kovos Apygardos partizanai. / Stanislovas Abromavičius, Kęstutis Kasparas, Rūta Trimonienė. - Kaunas: Naujasis lankas, 2007, p. 150, 182 (taime pačiame psl. paminėta du kartus), 420, 423, 424, 673. - Minima Aldona Šaukevičiūtė-Undinė.
17. Grinienė (Šaukevičiūtė) Aldona // Neregijų literatų sąvadas / sudaryt. Juozas Valentukevičius. - Vilnius: Lietuvos aklujų b-ka, 2005, p. 49-50.
18. Kronika: LAD tarprajoniniuose kultūros namuose // Lietuvos aklujų draugijos metraštis, 1969. - Vilnius: Lietuvos aklujų draugijos I-kla, 1970, t. 4, kn. 7, p. 36-37. - Brailio raštu.

1969 m. spalio 18 d. LAD Šiaulių kultūros namuose įvyko literatūros vakaras, kuriame dalyvavo ne tik poetai V. Bložė ir A. Bukontas, bet ir LAD literatai. Savo kūrybą skaitė A. Katilius, K. Serapinas, V. Toločka, A. Grinienė, S. Remeikaitė, V. Areima ir kt.

19. Kronika: LAD tarprajoniniuose kultūros namuose // Lietuvos aklųjų draugijos metraštis, 1969. - Vilnius: Lietuvos aklųjų draugijos I-kla, 1970, t. 4, kn. 7, p. 38-39. - Brailio raštu.

1969 m. lapkričio 12 d. įvyko LAD Kauno tarprajoninių kultūros namų literatų būrelio steigiamasis susirinkimas. Į būrelį įstojo 12 literatūros mėgėjų. Pirmininke išrinkta plastmasės cecho knygrišyklos skyriaus darbininkė A. Grinienė, sekretoriumi - A. Kulbis. Literatų susirinkime dalyvavo miesto jaunųjų rašytojų sekcijos pirmininkas M. Karčiauskas. Jis pažadėjo šefuoti tarprajoninių kultūros namų literatus, padėjo jiems paruošti darbo planą.

20. Kronika: LAD tarprajoniniuose kultūros namuose // Lietuvos aklųjų draugijos metraštis, 1969. - Vilnius: Lietuvos aklųjų draugijos I-kla, 1970, t. 4, kn. 7, p. 103-104. - Brailio raštu.

1969 m. spalio 4 d. 12 val. 10 min. per Vilniaus radijo pirmąją programą buvo transliuota laida „Saulėtos akimirkos“. Rašytojas A. Jonynas kalbėjo apie aklųjų draugiją ir akluosius literatus, jų saulėtas akimirkas. LTSR nusipelnęs artistas Vytautas Kybartas paskaitė A. Kataliaus, V. Areimos, A. Grinienės, V. Stanaičio, S. Remeikaitės po du eilėraščius ir A. Venckevičiaus apsakymą. Laida truko 50 minučių.

21. Kronika: LAD pramonės įmonėse // Lietuvos aklųjų draugijos metraštis, 1971. - Vilnius: Lietuvos aklųjų draugijos I-kla, 1972, t. 6, kn. 5, p. 23. - Brailio raštu.

1971 m. gruodžio 20 d. buvo suvesti LAD gamybinių mokymo kombinatų visuomeninių organizacijų sienlaikraščių konkurso rezul-

tatai. Geriausiu sienlaikraščiu pripažintas Kauno „Dirbančiųjų žodis“ (redaktoriai V. Dubininkas, V. Smalakys, A. Grinienė).

22. LAD centro valdybos prezidiumo 1975 m. gruodžio 9 d. nutarimu Nr. 196 Kauno kombinato plastmasių liejikė Grinienė, Aldona, Juozo, apdovanota „1975 m. socialistinio lenktyniavimo nugalėtojo“ ženklu // Lietuvos aklujų draugijos metraštis, 1975. - Vilnius: Lietuvos aklujų draugijos I-kla, 1976, t. 10, kn. 3, p. 129. - Brailio raštu.
23. Lietuvos gyventojų genocidas: 1944 - 1947 / Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras. - Vilnius: Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras, 2005, t. 2, kn. 3, p. 29 - žr.: Šaukevičiūtė-Griniuvienė Aldona.
24. Paparčių ir Žaslių apylinkės. [Kaišiadorių rajonas] / Lietuvos kraštotyros draugija, Kaišiadorių etninės kultūros centras; sudarė Judita Mačiokienė. - Kaišiadorys: Kaišiadorių

etninės kultūros centras, 1997, p. 166. - Apie A. Šaukevičiūtę.

25. Siderevičienė G. Mėnulio šypsena rudenį // Siderevičienė G. Tokie panašūs ir skirtingi: Kauno krašto žmonių portretai. - Vilnius: Lietuvos aklujų b-ka, 2005, p. 132-144.
26. Siderevičienė G. Mėnulio šypsena rudenį: apybraiža // „Mūsų žodis“, 2006, Nr. 5, p. 13-16.
27. Telešienė R. Akimirkos puošia gyvenimą: apie hobi vakarą LAD Kauno TKN // LAD Kauno GMK laikraštis „Vaivorykštė“, 1983, Nr. 3, p. 7-14. - Brailio raštu.
Apie A. Grinienės piešinių parodą žr. p. 11.
28. Toločka V. V. Aklujų politinių kalinių ir tremtinių sąrašas // Tiflotyra. - Vilnius: Lietuvos aklujų b-ka, 1996, t. 3, kn. 2, p. 89, įr. 51. - Brailio raštu.
29. Katilius A. Išplauk, išplauk: eilėraštis Aldonos Grinienės atminimui // Žodžio spalvos: almanachas / sudaryt. Juozas Valentukevičius. - Vil-

nius: Lietuvos aklujų b-ka, 2002,
p. 67.

Eilėraščių pavadinimų rodyklė

Aš mačiau tavo pilkas akis ... 4
Aš žinau, tau liūdna... 11
Auka 11
Daina gyvenimui 11
Gimtinės takelis 3, 4
Juk tu sakei... 11
Karių kapuose 4, 5
Kodėl myliu? - Tą vakarą tu klausei... 4
Krūtinėj tiek gėlos ir tiek sunkumo... 11
Mergaitei 4
Paskutinė puokštė 5, 6, 7
Pirčiupio motinai 4
Rudeninė puokštė (J. Kairio muzika) 1, 2
Rudenio taku 5, 6, 7
Seniai darželiai ištuštėjo... 11
Skiriu žuvusiems kovos draugams 10, 11
Svajonė 4
Šiąnakt sugrįžta visos metų naktys... 8
Tik tris kartus po dvidešimt ... 12

Toks didelis kapas. Kiek čia jūsu,
broleliai... 14

Tu liepsnok, svajone 9

Vienas didelis kapas. Kiek čia jūsu,
broleliai... 13

P R I E D A I

1. Surastieji Aldonos Grinienės eilėraščiai

8

Šiąnakt sugrįžta visos metų naktys
Ir lyg šešėliai apsupa ratu.
Pasiklausyk, ar ne gegutės juokas
Tarp sprogstančių alyvų pumpurų?

Birželio burtai slepiasi žieduose,
Dangum keliauja balzgana delčia.
Dar nespėjai ir akių atmerkti,
O rytuose jau keliasi diena.

Prabėgo vasaros naktis žvaigždėta
Su baltu dobilėlių vainiku.
Kažkas nemiega, vis daina nutrūksta,
Kažkam gal linksma, liūdna ar ilgu.

Į pilką rūką įsisupus,
Pro šalį slenka lapkričio naktis,
Gili kaip skausmas, kaip kančia bežadė,
Ji tarp šakų belapių pasiklys.

O štai ir ji - lemtingoji naktelė,
Ją gruodžio pūgos neša ant sparnų!
Tik nemiegok, išleisk ją, palydėki,
Ją, paskutinę iš visų naktų!

Skaitė Rūta Telešienė, užrašė Liongina Stasiulienė, iš garsinio įrašo iššifravo Zita Klibavičienė.

12

Tik tris kartus po dvidešimt,
Žiūrėk, ir vėl alyvos žydi,
Ir vasaros kartoja šienpjūvių dainas,
Ir vėl šešėliai vienas kitą lydi...
Tik tris kartus po dvidešimt -
Ir vėl jauna širdis.

Šį posmelį prisiminė kaunietė Angelė Narijauskienė. Užrašė Valentinas Vytautas Toločka 2008, lapkritį.

Vienas didelis kapas. Kiek čia jūsu,
 broleliai?
 Kiek širdžių sužydėjo raudonais
 žiedais?
 Kiek nutilo dainų, kiek užgeso
 svajonių?
 Kiek išėjo ir niekad namo nepareis?..

Ar jūs girdit mane? Ar rikiuotėj sustingę
 Klausot žalio pušyno legendų senų?..
 Ar lengva smiltele prisiglaudę prie
 žemės
 Kas pavasarį kylat nauju daigeliu?..

Kapas tyli. Tik astros, kaip kraujas
 raudonos,
 Tik našlaičių žiedai, tartum žvilgsniai
 jauni.
 Pasitinka... palydi... ir ašarom žėri
 Kaip rasos karoliukai žolėj paberti...

Aldonos Grinienės eilėraščių, jos pačios ranka
 užrašytą, išsaugojo ir kopiją perdavė kaunietis
 Stasys Babonas 2008 11 12. (Priedama kopija -
 žr. antrą priedą).

Toks didelis kapas. Kiek čia Jūsų,
broleliai?
Kiek širdžių sužydėjo raudonais žie-
dais?
Kiek nutilo dainų, kiek užgeso svajo-
nių?
Kiek išėjo ir niekad namo nepareis?

Ar Jūs girdit mane? Ar rikiuotėį su-
stingę
Klausot žalio pušyno legendų senų?..
Ar lengva smiltele prisiglaudę prie
žemės
Kas pavasarį kylat nauju daigeliu?..

Kapas tyli. Tik astros, kaip kraujas
raudonos,
Tik našlaičių žiedai, tartum žvilgsniai
jauni.
Pasitinka... palydi... ir ašarom žėri
Kaip rasos karoliukai žolėj paberti...

2. Aldonos Grinienės ranka rašyto eilėraščio kopija

Vienas didelis kapas. Diek čia jūs, broleliai?
Diek širdų suzydėjo raudonais žiedais?
Diek nutiko dainų, kiek užgeso svajonių?
Diek išėjo ir niekad namo neporėis?..

Ar jūs ginat mane? Ar užkietėj sustingę
Klausot žalių pušyno legendų senų?..
Ar lengva smietele priglaudę prie žemės
Jas pavasari tylat naujų daigelių?..

Kapas tyli. Tik aštrios, kaip kraujas raudonos,
Tik našlaičių žiedai, tartum žvilgsmai jauri.
Pasitinka... palydi... ir ašarom žėni,
Kaip rasos karoliukai šilį paberti...

(Tėvis, kurie Panevėžyje)

Magadanas, 1951

3. Aldonos Grinienės, LAD narės, asmens kortelė

69

Pr-11 gr

Типовая межведомственная форма № Т-2
Утверждена ЦСУ СССР 25.03.79 № 218

Предприятие, организация

Код по ОКУД 0301002

М/Ж	ТАБЕЛЬНЫЙ НОМЕР	АЛФАВИТ
	236	

ЛИЧНАЯ КАРТОЧКА № 165

I. ОБЩИЕ СВЕДЕНИЯ

1. Фамилия <i>Griniene</i>	11. <i>plastm. bijuti</i> (основная профессия или специальность)
2. Год рождения <i>1956</i> месяц <i>1</i> число <i>14</i>	12. Общий стаж работы <i>27.14.1982</i>
3. Место рождения <i>Вильнюс, Лит.</i>	13. Непрерывный стаж <i>1956.04.14</i>
4. Национальность <i>Литовская</i>	14. <i>medicino</i> (последнее место работы, должности)
5. Партийность <i>нет</i>	
6. Состоит ли членом ВЛКСМ <i>нет</i>	
7. Член профсоюза <i>нет</i>	
8. Образование <i>9 кл.</i>	15. Семейное положение <i>замужем</i> <i>1956.04.14 - 1958.04.14</i> (с указанием года рождения)
а) <i>высш., средн. общ., средн. спец., средн. спец., нач. (средн. спец.)</i>	
б) <i>высшего или среднего специального</i>	
в) <i>учебного заведения</i>	
г) Вид обучения: <i>дневное, вечернее, заочное</i>	
д) <i>учебная, курсы по профессиональной переподготовке</i>	
9. Специальность по диплому (свидетельству) <i>для соискателей</i>	
10. Квалификация по диплому (свидетельству) <i>учебное заведение</i>	20. Паспорт: серия <i>X-06</i> № <i>545887</i> <i>Литовская ССР</i> <i>Хмельницкий район</i> <i>Хмельницкий район</i> Дата выдачи <i>1980.09.16</i>
Диплом № <i>12</i> от <i>1982</i> г.	21. Домашний адрес <i>Жемайтиса г. 5-43</i>
Свидетельство № <i>12</i> от <i>1982</i> г.	Телефон <i>Жемайтиса г. 5-43</i>
Дата заполнения <i>12.01.82</i>	Подпись <i>Griniene</i>

II. СВЕДЕНИЯ О ВОИНСКОМ УЧЕТЕ

Группа учета <i>м/п</i>	Военно-учетная специальность №
Категория учета	Годность к военной службе
Состав	Название райвоенкомата по месту жительства
Воинское звание	Состоит на специальном учете №

LAD sp. 50.000, 879-80

III. НАЗНАЧЕНИЯ И ПЕРЕМЕЩЕНИЯ

Дата и причина увольнения

Дого и притоци узлазених
 Атлантис је сачекао мисл ЛР Дзк. 40 м. од савијеног
 мисурина. 5. 08. 1991

4. Aldonos Grinienės dailės darbų rinkinėlis

Aldonos Grinienės atvirukai, gauti iš kauniečio Henriko Vainausko, yra Veronikos Švilpienės peržiūrėti, atskirti nuo antrinių egzempliorių bei defektuotų. Vienas pluoštas - kokybiški darbai ir iš negatyvų padarytos 10 nuotraukų, kitas pluoštas - antriniai egzemplioriai ir defektuoti atvirukai. Visi darbai perduoti saugoti Lietuvos aklujų bibliotekos Kauno filialui. Gaila, kad nepavyko nustatyti jų atlikimo datų.

V. V. Toločka

Išlikusių kokybiškų Aldonos Grinienės (Šaukevičiūtės) dailės darbų sąrašas

Spalvoti atvirukai

1. Su šv. Kalėdom! (prakartėlė) - atspaudas blizgančia raudona spalva.
2. Su šv. Kalėdom! (prakartėlė) - atspaudas blizgančia aukso spalva.
3. Su šv. Kalėdom! (prakartėlė) - atspaudas blizgančia sidabro spalva.

4. Su šventėmis! (3 angelai) - atspaudas blizgančia aukso spalva.
5. Sveiki sulaukę šv. Velykų! (viščiukas su kaspinėliu ant kiaušinių) - atspaudas blizgančia raudona spalva.
6. Sveiki sulaukę šv. Velykų! (viščiukas su kaspinėliu ant kiaušinių) - atspaudas blizgančia aukso spalva.
7. Su šv. Velykom! (viščiukas be kaspinėlio ant kiaušinių) - atspaudas blizgančia aukso spalva.
8. Su Naujaisiais metais! (kažkoks padaras su taure rankoje) - atspaudas blizgančia aukso spalva.
9. Su Naujaisiais metais (kažkoks padaras su taure rankoje) - atspaudas blizgančia sidabro spalva.
10. Sveikiname mamytę (motina su kūdikiu glėby) - atspaudas blizgančia aukso spalva.
11. Sveikiname (gėlių krepšelis) - atspaudas blizgančia raudona spalva.

Nespalvoti atvirukai

12. Su šv. Velykomis (Kristus, prisikėlęs iš kapo, ir 4 išsigandę sargybiniai).
13. Viščiukas ant kiaušinių, karklo kiaušikai ir drugelis.
14. Su šventėmis! (kiškis su kiaušiniiais).
15. Sveikinu Mamą (moters galva, saulė ir žvaigždės).
16. Su Kovo 8-ja (moters galva tarp žiedų).
17. Daug laimės (gėlė rėmelyje).
18. Sveikinu! (vyro ranka su 3 gvazdikais).
19. Gėlė, ant kito lapo gėlių juostelė.
20. Su kovo 8 (mergytė su gėlėmis) - eskizas.

Reklaminis nespalvotas darbas

21. Mašina (automobilis), saulė ir ke-
lias.

**Aldonos Grinienės
(Šaukevičiūtės)
atvirukų nuotraukos**

1. Su šventėmis! (3 angelai).
2. Sveiki sulaukę šv. Velykų! (viščiukas su kaspinėliu ant kiaušinių).
3. Su šv. Velykom! (viščiukas be kaspinėlio ant kiaušinių).
4. Su šv. Velykom! (kiškė su gėlėmis ir šakelėmis).
5. Sveiki sulaukę šv. Velykų! (kiškė su kiaušinių kraitele).
6. Antelė, tupinti ant kiaušinių, pataisų šakelės ir žvakė.
7. Su Motinos diena. Moteris prieš Mariją.
8. Sveikiname! (gėlių vainikėlis).
9. Sveikiname! (2 rožių žiedai).
10. Gėlių puokštelė su juostele lapo krašte.

Pastaba: skaičius, ranka užrašytas atviruko kampe, atitinka numerį apraše.

5. Buvusių Aldonos Grinienės bendradarbių atsiminimai

Ona Mališauskienė

Apie Aldoną Grinienę galiu pasakyti, kad ji buvo draugiška, linksma, skoningai rengėsi. Šį tą yra mums pasakojusi apie tremties vargus. Keletą metų su ja teko dirbti mūsų kombinate darbininkėmis mūline skyriuje. Patiko jos eilėraščiai.

Regina Ratkevičienė

Prisimenu darbininkę Aldoną Grinienę aukštą ir apkūnią; atrodė inteligentiškai, rengėsi skoningai; plaukai tamsūs, akys didelės, rudos – buvo daili moteris. Girdėjau, kad draugavo su gydytoja Dariūte Maštariene. Jaunystėje jos abi mokėsi vienoje klasėje.

Ruošiant Kolymos politinių kalinių eilėraščių rinktinę „Amžino įšalo žodžiai“, leidėjams paprašius, iš mūsų kombinato „Garbės knygos“ davėme jos portretinę nuotrauką, kuri buvo įdėta toje knygoje.

Valentinas Vytautas Toločka

1955 m. rudenį įsidarbinau LAD Kauno kombinate. Po kurio laiko girdėjau, kad į mūsų kombinatą priimta Aldona Šaukevičiūtė, buvusi tremtinė. Su ja susipažinau pradėjęs dirbti LAD Kauno tarprajoninės valdybos pirmininku. Tai buvo 1960 - 1964 metai. Atsirasdavo įvairiausių reikalų susitikti ne tik su aklųjų draugijos nariais, bet ir su kombinato darbininkais. Labai artimas Aldonos draugas nebuvau, bet mielai pasikalbėdavau susitikęs ją. Patiko jos kuklumas, jos ramus balsas. Patiko ir jos eilėraščiai. Man jau dirbant Vilniuje, LAD leidykloje, teko keletą jos eilėraščių paskelbti mūsų literatų kūrybos almanache „Vaivorykštė“. Iškart dėmesį patraukė jos eilėraščių brandumas. Atgimimo metais pradėjau domėtis aklaisiais tremtiniais ir tremtyje apakusiais asmenimis. Tada daugiau sužinojau ir apie Aldoną Grinienę (Šaukevičiūtę). Sklaidydamas savo dienoraštį, aptikau, kad paskutinį kartą su ja buvau susitikęs 1994 m. vasario 1 d., kai su Lietuvos radijo žurnaliste Gemute Padriboniene nuvažiavome į Kauną rinkti radijo laidai medžiagos apie kovoje sužeistą ir

netekusį regėjimo partizaną Edvardą Žilėną. Tuo pačiu reikalu aplankėme ir Aldoną Griniene, buvusią Lietuvos partizanų ryšininkę. Ją radome labai sergančią, ir pokalbis radijo laidai nepasisekė. Ir tikrai, iš pokalbio jatau, kad jos sveikata labai prasta, ją kankino aukštas kraujospūdis. Bet džiaugėsi, kad ją aplankėme. Ir tai buvo mano paskutinis susitikimas su ja. Po dvejų metų Aldona mirė.

Henrikas Vainauskas

Prisimenu, su Aldona Griniene esu drauge dirbęs LAD Kauno kombinato galanterijos ir knygrišyklos skyriuje. Žinojau, kad ji buvusi politinė kalinė, ištremta į atšiaurų Kolymos kraštą. Kalbantis ji šį tą prasitardavo apie savo praeitį: mokėsi Kauno mergaičių gimnazijoje, jos mokytoja buvusi Salomėja Nėris, vėliau mokėsi mokytojų seminarijoje; dirbo mokytoja Žasliuose, sugrįžus sovietams, buvo tapusi Lietuvos partizanų ryšininke. Būdama ryšininke, atvažiuodavusi į Kauną pas gydytoją oftalmologą Juozą Nemeikšą, kuris tuomet slapta rėmė Lietuvos partizanus, parūpindamas jiems vaistų ir tvarsliavos.

Tas ryšys, ačiū Dievui, kagebistų nebuvo susektas. Ji vėliau buvo išduota Žasliuose, suimta ir nuteista. Atbuvusi tremtį, su nusilpusiu regėjimu, daktarui J. Nemeikšai patarus, ji 1956 m. atėjo dirbti į LAD Kauno kombinatą darbininke. Buvo draugiška ir kukli moteris.

Ona Zareckienė

Aldoną Grinienę aš pažinojau, kai ji buvo jauna, daili moteris. Mes buvome bendradarbės. Darbo draugės ją gerbė už nuoširdumą, kuklumą. Mano atmintyje Aldona išliko kaip taktiška, santūri, bet užsidiariusi, nemėgstanti kalbėti nei apie savo gyvenimą, nei apie kitų. Vėliau mes susidraugavome, susibičiuliavome. Aldoną aš pažinau kaip įdomią, drąsią, dvasingos sielos moterį. Ji buvo jau parašiusi eilėraščių, man juos paskaitydavo, papasakodavo, kokiom progom kurie parašyti, kam jie skirti.

Aldona Grinienė išliko patriotė. Vasario Šešioliktoji būdavo jos šeimos šventė. Per šią šventę teko ir man keletą kartų pakliūti į jos namus. Ten atsilankydavo būrelis turbūt patikimų draugų, bendraminčių, o gal

ir bendražygių, taip pat dalindavosi atsiminimais, paskaitydavo eilėraščių. Svečiai pasakydavo pačius gražiausius tostus - ir visa tai būdavo skirta pavergtai tėvynei.

Tremtis, varginantis darbas ir šeimos rūpesčiai greitai palaužė Aldonos sveikatą. Aldona Grinienė išėjo iš gyvenimo turbūt nesuprasta, neįvertinta ir nepažinta. Aš tikiu, kad bus domimasi jos veikla, jos gyvenimu, ir neapsiriks tas, kuris, pažinęs ją daugiau, galbūt pavadins antrosios legendinės Gražinos vardu.

Pranas Žasinas

Berods, Aldona Grinienė buvo baigusi tris mokytojų seminarijos kursus. Mokytojavo Žasliuose. Po karo už ryšius su partizanais buvo suimta, įkalinta, ištremta. Praėjus porai metų po Stalino mirties, grįžo į Lietuvą. Turėdama nusilpusį regėjimą, įsidarbino LAD Kauno kombinate. Pradžioje gyveno kažkur mieste, vėliau, kai buvo pastatytos naujos kombinato patalpos, ten įrengtas darbininkų bendrabutis, jame Aldona gavo atskirą kambarį, pasiėmė globoti savo tėvelį. Grįžusi iš tremties, Aldona su mama nesugyveno. Mama dukters

nekentė, priekaištavo, kam iš tremties grįžo į Kauną. Pati mama gyveno viena savo namelyje kažkur Aleksote.

Aldona, dar tebegyvendama bendrabutyje, ištekėjo už Prano Griniaus. Netrukus ši šeima gavo dviejų kambarių butą gyvenamajame name Savanorių prosp. Nr. 204, septintoje laiptinėje. Dar praėjus kuriam laikui, jos šeima persikėlė į J. Žemgilio gatvės namą Nr. 5.

Jos tėvelis, nors pergyveno du infarktus, mirė sulaukęs apie 90 metų, mirė net vėliau už žentą Praną.

Aš Aldoną pažinojau nuo bendrabučio laikų. Prisimenu, ji labai mėgo Bernardo Brazdžionio eilėraščius. Buvo juos iš kažkur gavusi. Vakaraais, kai visi nueidavo miegoti ir ištuštėdavo bendra virtuvė, mes susėsdavome ir klausydavome Aldonos skaitomų Brazdžionio eilėraščių, o kartais paskaitydavo ir iš savo kūrybos. Jos skaitymų klausydavomės ilgai, kartais net iki antros valandos nakties.

Ji buvo nuoširdi, niekada neužpykdavo, nesibardavo. Manau, tokių žmonių kaip ji yra labai nedaug.

Ona Katkauskaitė

Galiu pasakyti, kaip Aldona Grinienė pateko į tą baisų Sibirą. Ji tada mokytojaavo Žasliuose. Atrodo, ją išdavė buvęs bendradarbis, toks Petras. Ji tik spėjo, kad tai buvo jis. Vėliau sužinojo, kad jį, dar labai jauną, paskyrė tos mokyklos direktoriumi. Už ryšius su partizanais Aldoną suėmė, ir jai teko tremtyje atpilti devynerius ar dešimt metų. Kai ji grįžo iš tremties, aš dar tebesimokiau aklujų mokykloje. Netrukus mes susitikome plastmasių ceche (tuometinėje Dzeržinskio gatvėje), pasikalbėdavom, kartu iš darbo grįždavom. Kadangi abi „žiūrėjom į vieną pusę“, ji manim pasitikėjo. Pasakodavo apie partizaną Benediktą Genelį iš Žaslių, jis veikė Žaliojo Velnio būryje. Jiedu bendraudavę. Nors jis iš Sibiro buvo paleistas, bet gyventi teko Latvijoje, tik gerokai vėliau persikėlė į Vilnių, kitaip sakant, grįžo į Lietuvą. Jis mirė sulaukęs 77 metų. Aldona su juo bendraudavo, sakė: „Jis buvo mums pavyzdys - ir jaunas, ir gražus, ir mandagus, ir inteligentiškas, ir labai protingas“. Ji buvo ir į Latviją pas jį nuvažiavusi. Jo pirmas sūnus buvo vardu Gediminas.

Kai jau dirbome naujosiose kombinato patalpose, aš retkarčiais pas ją nueidavau arba ji ateidavo pas mane. Visada taktiška, mandagi, net bendradarbė Regina Reginitė sakydavo: „Tegu ir žemė po kojom drebės, vis tiek vienoda, balso nepakels“. Ji mokėjo ne tik įdomiai pakalbėti, bet ir piešti, parašyti. Tiktai Aldona pateko ne į tokių žmonių būrį, ne į tokią šeimą. Jos vyras, amžina jam ramybė, nuo žmonos skyrėsi kaip dangus nuo žemės. Jis ir sveikatą jos suėdė: viską pragerdavo, dažnai priekaištaudavo. Jis sakydavo: „Jeigu nori, vėl tuoj Sibirą pamatysi!“ Ir vaikai labai nenusisekė: užaugo negeri.

Aldonos tėvas buvo geras, mandagus žmogus. O ji pati - į jį atsigimusi. Mama, atvirkščiai, buvo bjauraus charakterio, amžina jai ramybė.

Aldona gyveno čia pat: aš - trečiame Žemgulio gatvės name, o jinai - penktame. Mudvi telefonu pasikalbėdavom ir į bažnyčią nueidavom - buvo tikinti. Paskutiniu metu nebeturėjo sveikatos, buvo sustambėjusi, skundėsi širdim.

Vaikai jai irgi gyvenimą ėdė. Vyras Pranas Grinius mirdamas paliko skolų, tebūnie jam ramybė. Kai kas ją niekino ir ce-

che. Iš pradžių Aldona ir į sienlaikraštį rašydavo, ir apie mane buvo parašiusi. Buvo toks Rimantas Būdvydis, jos pamainos viršininkas. Kai, būdavo, ateina Moters diena, tai visom moterim duoda po gvazdiką ar po tulpę. O pro ją tai tas Būdvydis praeina pro šalį kaip pro tuščią vietą. Sako, jam įtakos turėjęs Bronius Petravičius.

Kitoks jos viršininkas buvo Juozas Menkevičius. Abu buvę tremtiniai, bendraudavo, pasišnekėdavo.

Vokiečių laikais Aldonos tėvas buvo policininku. Kartą dukteriai pasakęs, kad iš visų policininkų šautuvus paėmę, buvę siūlyta trauktis su vokiečiais, bet, jo nuomone, reikia pasilikti Lietuvoj, reikia padėti jai. Tėvas pakeitė pavardę - buvo jau ne Šaukevičius, o Kriaučiūnas. Sako, jis gyveno Jiezne, mokytojavo - taip laimingai ir išsisuko nuo tremties. Pavardę pakeitė ir Aldonos brolis Kazimieras, išvažiavo į Druskininkus, ten, atrodo, dirbo net vykdomojo komiteto pirmininku. O vargšė Aldona taip ir įkliuvo sovietams į nagus.

Aldona sakėsi tenai turėjusi ir „šviesesnių valandų“, mat susirado draugą. Žinot, ką reiškia kalėjime turėti simpatiją: pasimatymai tik iš tolo arba rašteliai... Jiedu

vienas kitą mylėjo. Jis buvo estas, Arnas, skundėsi bloga sveikata, buvo peršauti jo plaučiai, gydėsi kalėjimo sąlygomis, ten ir mirė. Aldona dėl jo labai sielojosi. Praėjus daugeliui metų, jinai sakydavo: „Vis tiek aš jį myliu, jo laukiu, man atrodo, kad jis čia pat...“ Magadane buvo tik moterų kalėjimas, gal netoliese buvo ir vyrų korpusas. Bet kaliniai ir kalinės kažkaip sugebėdavo bendrauti, vieni kitus slapta matyti. Vėliau iš Magadano ją perkėlė kitur. Kažkiek kalėjime atsėdėjusi, tapo tremtine.

Aldonai grįžus į tėvynę, gyvenimas nenusisekė. Tas Pranas... Abu sūnūsėjo tėvo pėdomis. Rimas, amžina jam ramybė, buvo nepaklusnus. Aldona sakydavo: „Rimuti, kai tu turėsi vaikų, jei nors vienas bus panašus į tave, tada sužinosi, koks tu esi“. Ji dar sakydavo: „Aš vaikų mušti negaliu, nebent išvesta iš kantrybės...“ Rimą auklėjo jos tėvas. Pranas sakydavo: „Neklausyk šito durniaus!“ Už tai jos gyvenimas toks ir buvo. Sūnus Algis po mamos mirties praūžė trijų kambarių butą. Kažkur, Žaliakalnyje prie turgaus, buvo nusipirkęs bakūžėlę ar kambarį. Toliau gėrė. Po insulto mirė, amžina jam ramybė.

Iš Amerikos Aldona gaudavo siuntinių. Bet gyvenimas nepagerėdavo, nes reikėdavo nuolat padengti Prano girtuokliavimų skolas. Jai buvo labai labai sunku, net kur išeiti negalėdavo. Atsimenu, jai parduviau medžiagą. Pasisiuvo geresnę suknelę.

Kartą Aldona ištrūko į šokius kombinato priesalyje. Buvo atvažiavę estai. Ji nusinešė Arno atvirukus. Jie išvertė, kas buvo estiškai užrašyta. Ji papasakojo jiems apie Arną. Sako, šoko šoko su estais. Atbėgo Rimutis, dar mažas buvo, sušuko: „Mama, eik namo!“ Pati Aldona tada dar jauna buvo.

Paskutiniaisiais savo gyvenimo metais ji sunkiai sirgo, ligoninėje gulėjo, buvo operuota, skundėsi aukštu kraujo spaudimu.

Tiesa, visi jos draugai buvo kultūringi. Kai mokėsi gimnazijoje, jos draugė buvo Nijolė Dariūtė, vėliau – Maštarienė. Jų motinos, amžina joms ramybė, buvusios negeros. Nijolė dažnai pasiguosdavusi jai. Po kiek laiko Nijolė tapo gydytoja, docente. Aldona ją lankydavo, kai Nijolė gulėjo Romainių sanatorijoje. Ji mirė sulaukusi 66 metų. Be to, Aldona turėjo artimą žmogų – gydytoją Marių.

Aš prašiau Aldoną, kad man nupieštų beržą ir po beržu stovinčią merginą, ne mane, bet kitą. Kodėl man norėjosi to beržo, negaliu pasakyti. Ji ruošėsi ruošėsi, bet neprisiruošė, matyt, tokiam darbui reikėjo susikaupti.

PAVARDŽIŲ RODYKLĖ

Abromavičius S. - 16

Areima V. - 18, 20

Arnas - 5 priedas

Babonas S. - 14, 15

Bložė V. - 18

Brazdžionis B. - 5 priedas

Bukontas A. - 18

Dariūtė-Maštarienė N. - 5 priedas

Dubininkas V. - 21

Genelis B. - 5 priedas

Grinienė A. - nuotrauka - 11, jos balsas - 15

Jonynas A. - 20

Kairys J. - 1, 2

Karčiauskas M. - 19

Kasparas K. - 16

Katkauskaitė O. - 5 priedas

Katilius A. - 18, 20

Kybartas V.; skaitė - 3, 20

Klibavičienė Z. - 14

Komas H.; dainuoja - 1, 2

Kriaučiūnas - 5 priedas

Kulbis A. - 19

Kupstas J., estrad. ork. vadovas - 1, 2

Mališauskienė O. - 5 priedas

Marius (gydytojas) - 5 priedas

Menkevičius J. - 5 priedas

Narijauskienė A. - 12

Nėris S. - 5 priedas

Nemeikša J. - 5 priedas

Padribonienė G. - 5 priedas

Ramanauskienė D.; dainuoja - 1, 2

Ratkevičienė R. - 5 priedas

Reginaitė R. - 5 priedas

Remeikaitė S. - 18, 20

Rosenas A. - 9

Serapinas K. - 18

Siderevičienė G. - 10, 25

Smalakys V. - 21

Stanaitis V. - 20

Stasiulienė L. - 2, 8, 9, 14, 15

Šaukevičius J. - 5 priedas

Švilpienė V. - 4 priedas

Telešienė R. - 8, 14, 27

Toločka V. V. - 3, 12, 18, 27, 5 priedas

Trimonienė R. - 16

Vainauskas H. - 5 priedas

Valentukevičius J. - 17

Venckevičius A. - 20

Zareckienė O. - 5 priedas

Žaliasis velnias - 5 priedas

Žąsinas P. - 5 priedas

Žilėnas E. - 5 priedas

TURINYS

PRATARMĖ	5
ALDONA GRINIENĖ (ŠAUKEVIČIŪTĖ)	7
PIRMAS SKYRIUS	
Aldonos Grinienės eilėraščiai	9
Surasti eilėraščiai (tekstai)	12
ANTRAS SKYRIUS	
Apie Aldoną Grinienę rašoma	14
Eilėraščių pavadinimų rodyklė	19
PRIEDAI	
1. Surastieji Aldonos Grinienės eilėraščiai	21
2. Aldonos Grinienės ranka rašyto eilėraščio kopija	25
3. Aldonos Grinienės, LAD narės, asmens kortelė	26
4. Aldonos Grinienės dailės darbų rinkinėlis	28
Išlikusių kokybiškų Aldonos Grinienės (Šaukevičiūtės) dailės darbų sąrašas	28
Spalvoti atvirukai	28
Nespalvoti atvirukai	30

Reklaminis nespalvotas darbas	30
Aldonos Grinienės (Šaukevičiūtės) atvirukų nuotraukos	31
5. Buvusių Aldonos Grinienės bendradarbių atsiminimai	32
Ona Mališauskienė	32
Regina Ratkevičienė	32
Valentinas Vytautas Toločka	33
Henrikas Vainauskas	34
Ona Zareckienė	35
Pranas Žąsinas	36
Ona Katkauskaitė	38
PAVARDŽIŲ RODYKLĖ	44

Gr-403 Aldona Grinienė (Šaukevičiūtė) : bibliografinė rodyklė, dokumentai, amžininkų prisiminimai / sudarytojas Valentinas Vytautas Toločka. - Vilnius : Lietuvos aklųjų biblioteka, 2009. - 52 p. : iliustr.

Knygutėje pateikiama žinių apie Aldonos Grinienės gyvenimą. Grinienė, Žaslių mokytoja, buvo antisovietinio pasipriešinimo dalyvė, partizanų ryšininkė, slapyvarde Undinė. 1947 m. suimta, kankinta, ištremta į Sibirą. Leidinyje pateikiama jos eilėraščių ir apie ją rašytų darbų bibliografinė rodyklė, dokumentai, išlikusių dailės darbų aprašas, atsiminimai žmonių, kurie pažinojo ją, grįžusią iš tremties.

UDK 888.2-8

ALDONA GRINIENĖ (ŠAUKEVIČIŪTĖ)
Bibliografinė rodyklė, dokumentai,
amžininkų prisiminimai

Redagavo *Veronika Švilpienė*
Tekstą rinko *Genė Gabrilevskaja*
Maketavo *Lilija Oleškevič*
Išleido Lietuvos aklujų biblioteka
Skroblų g. 10, LT-03142 Vilnius

Tiražas 20 egz.

